

Ög 18. Kuddby kyrka.

Pl. 8.

Litteratur: C. F. Nordenskjöld, Östergötlands minnesmärken (utg. av O. Frödin i Meddelanden från Östergötlands fornminnes- och museiförening 1929–30, s. 23); A. Nordén, Rapport till Riksantikvarien med förslag till fornvårdsåtgärder, ^{12/}9, 1941, dnr 3397/41 (ATA); G. Olson, Rapporter till Riksantikvarieämbetet, ^{15/}4 1942, dnr 1571/42 och ^{15/}12 1947, dnr 5604/47 (ATA); Fynduppgift för fragment av stenen i inventeringsrapport 1946 från fil. lic. F. Hallberg (ATA); S. B. F. Jansson, Granskningsprotokoll 1946 (Runverket).

Äldre avbildningar: C. F. Nordenskjöld, Teckning a.a.; E. Brate, Foto (ATA); G. Olson, Foton 1941 (ATA).

Runstenen, som år 1828 anmäldes anträffad i muren till Kuddby gamla kyrka, uttogs vid uppförandet av nuv. kyrkan ur detta läge och inlades som bottenplatta i östra torngluggen, i jämnhöjd med kyrkklockorna. Vid mitt besök sommaren 1941 uttogs stenen ur torngluggen och restes jämte Ög 19 invid en gång i parken NV om kyrkan. Vid fornminnesinventeringen i socknen sommaren 1946 blev fil. lic. F. Hallberg av kyrkovaktmästaren underrättad om att denne hade rengjort en mindre stenplatta av måtten 0,30 × 0,29 m., 9 cm tjock, inlagd i södra torngluggens ytterkant, nära invid väggen, och därvid tyckt sig iaktta runor. Sedan lic. Hallberg undersökt plattan och konstaterat förekomsten av fem¹¹ runor på densamma undersöktes den ytterligare sommaren 1947 samt nedtogs ur torngluggen och skall sammanfogas med Ög 18, till vilken den fanns höra.¹²

Stenens höjd är nu 1,05 m.¹³ Tydligt hade den blivit avhuggen i kanten för att passa in i torngluggen. Vid denna avhuggning bortspjälkades ett stycke, som tydligt innehåller runan r. Om också ett skiljetecken funnits, är ovisst, likaså hur slingan börjat.

Inskrift:

utar ^{14,15-}ispi stin pi-- --tir iafra uk uik × bruþr · sina ·
5 10 15 20 25 30 35 40

»Ottar reste denna sten efter Javre och Vig, sina bröder».

Till läsningen:¹⁶ Stenen synes knappast ha haft sk mellan orden i huvudslingan men väl i den kortare slingan. Brates antagande om ett kors upptill innanför den kortare inskriftraden synes berättigat, vid gynnsam belysning framträda två parallella nedre streck som till en korsarm och svaga rester av en motsvarande övre korsarm, varjämte fragment av vänstra korsarmen skymta. Emellertid är stenytan välbevarad här, och korset har då varit mycket svagare hugget än ristningen i övrigt. Jag har — liksom Brate — avstått från att antyda det vid min imålning av runorna.

Till Brates anteckningar om namnet Vig kan fogas, att det förekommer på en sörmländsk och tre uppländska runstenar, se Sven B. F. Jansson i *Fornvännen* 1946, s. 259 (där dock namnets förekomst på den östgötska stenen förbisettes).

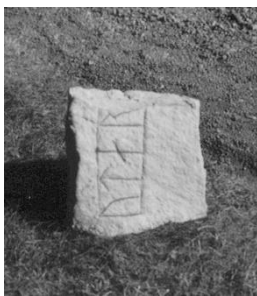

Fig. 22. Ög 18. Kuddby kyrka.
Foto G. Olson 1947 (ATA).

¹¹ I marginalen har Wessén antecknat: fyra?

¹² Gillis Olsson skriver i sin rapport i december 1947: Fragmentet uttogs och rengjordes från kalkbruk, varefter försök gjordes att hoppassa detsamma med den tidigare av undertecknad ur tornmuren uttagna runstenen (dnr 1571/42) dock med negativt resultat. Sannolikt fattas ännu de delar av runstenen, vilka befunnit sig emellan stenens huvuddel och fragmentet.

Fragmentet lades för förvaring i fönsternischen i sakristian.

¹³ G. Olson anger följande måttuppgifter i sin rapport 1942: Stenens dimensioner: h=1,0; b=0,80; t=0,25 m.

¹⁴ Nordén har en punkt, Wessén har skrivit - med ett frågetecken under. Därutöver har Wessén antecknat i marginalen: Det förefaller av fotot, som i fragmentets kant finnes en bst till **α**? Hur är fragmentets passning? Hör 5 r till det föreg. namnet eller är det första runan i ordet **rispi**? Har ngt kunnat finnas före 1 u? Är namnet 1-4 **utar** säkert?? Vi vill icke gärna få in ett ovisst namnbelägg i litteraturen. I så fall gjorde runverket skada.

¹⁵ Den bistav till en **α**-runa som antas kunna finnas på stenen, se föregående fotnot och plansch 8a, är en del av brottytan, se figur 22. Runföljden borde snarare återges ...**ispi**.

¹⁶ Jansson skriver om inskriften i sitt granskningsprotokoll (med numreringen ändrad i enlighet med inskriften ovan): »Inskriften ej återgiven på det sätt som eljest brukas. Av runorna 15–19 finnas korta stycken bevarade. Punkterna 15–19 böra därför ändras till streck! [Vilket också Nordén gjorde.]

Avvikelserna från Brates läsning äro ej konsekvent anförda. Den vänstra bst i **ut** t, som Brate har sett, förefaller trolig (↑). Före **33 b** finnes inga säkra spår av kors. Av bilden (Pl. 8) framgår att, Nordén har velat se ett sk med två punkter efter **41 α**. I texten endast en punkt. På bilden är den övre ansatt i övre ramlinjens kant. Detta torde vara oriktigt. I stället finnas spår av undre punkten på det ställe där Brate har sett den.

Inskriften är grund och otydlig.»

Plansch 8a. Ög 18. Kuddby kyrka. Fotomontage av Nordéns foto 1941 och G. Olsons foto 1947. Runstenen infälld i ena tornluggens fönsterbotten. [Vid planschen anges: »Runstenen med den tillskarvade biten frigöres!«. Jansson skriver 1947: Kuddby. Fotograferas om]

Fig. 23. Ög 19 och Ög 18. Kuddby kyrka. Foto A. Nordén 1942 (ATA).

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med stora reservationer. Arbetet med utgåvan avslutades 2024-12-31.